

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ”
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ pe 1/2 an 5 „		ADMINISTRAȚIA
„ România și străinătate pe an 14 franci		Librăriei și Tipografeiei Diec. în Caransebeș
„ „ „ „ pe an 7 „		

Dispute cu Nazarenii

IV. Despre botez în genere

În biserica noastră ortodoxă răsăriteană botezul este taină așezată de Isus Cristos prin cuvinte apriate. El este baia, prin care omul spălându-se moare pentru viața cea trupească și păcătuitoare și se naște dela Duhul st. întru viața cea duhovnicească și sântă¹⁾ și astfel intră ca membru vrednic în societatea unui neam ales, „popor sânt al lui Dumnezeu²⁾”, adică în biserica lui Cristos. Taina aceasta a st. botez credincioșii noștri ortodocși răsăriteni au ținut-o și o țin până azi, cum chiar și biserica îi învață, în așa mare sfîntenie, încât ei grăbese să deie pruncilor de curînd născuți cât se poate mai timpuriu botezul din temere, ca aceștia să nu moară cumva fără botez, cecaco dacă se întemplă câte-odată, le causează multă mustrare de conștiință pentru păcatul săvîrșit prin neglijarea de binele vecinic al pruncului mort.

Tot așa se urmează și în bisericile oterodoxe ale apusului, precum sunt cea romano-apusiană, anglicană, calvină și luterană. Dar în aceste trei biserici din urmă s'au ivit cam din veacul XVIII începînd încoaci despre botez păreri și învățături noi, cari dau locurilor din s. Scriptură, referitoare la botez, alt înțeles decât cel adevărat, ce-l învățară ele în șirul cel lung al veacurilor; iar aceste păreri și învățături au dat credincioșilor din amintitele biserici o pornire nouă, o pornire eretică, care *humea învățată* o numesce »baptism«, o sectă, care a spart rău acele biserici, din sîmul cărora a isvorît, și care e rămurită în o mulțime de alte secte precum sunt: secta baptiștilor generali, a baptiștilor particulari, a baptiștilor hamburgiani, a baptiștilor fröhlichiani, a baptiștilor sabatariani, cam-

bolîți, tunkerii, weinbrenneriani ș. a. răspîndiți prin țerile nord-vestice ale Europei și prin America.

Secta aparută în părțile noastre, în jumătatea II-a a veacului trecut, cunoscută la noi sub numele de: »nazareni« ori de »pocăiți«, nu e decât chiar secta baptiștilor »fröhlichiani«, numiți așa după numele urzitorului ei Fröhlich, păstor calvin, alungat din Zürich pentru părerile lui erotice prin anul 1840, care apoi în Strassburg și în alte părți ale Șviterii își câștigă partizani pentru noaua sa învățatură. Secta aceasta, carea în zecimile din urmă ale veacului trecut (19) s'a încuibat și printre credincioșii bisericii noastre ortodoxe române din Austro-Ungaria, — între alte multe învățături rătăcite mărturisesc și aceea: *că botezul prin turnare sau stropire, precum și botezul pruncilor este contra înțelesului s. Scripturi și prin urmare nevalid și numai botezul săvîrșit prin așundare și împărțșit celor-ce au ajuns la cunoștința de sine și au dat probe de credință și pocăință adevărată înainte de botez, — numai acela este întemeiat pe s. Scriptură și prin urmare valid.*

Asupra acestei învățături greșite am avut o noauă dispută cu acelaș baptist-nazarean, cu care am avut și disputa despre icoanele noastre religioase. După-ce trecu adică un timp cam lung dela aceea dispută, veni în fine acel nazarean la mine, că ar vrea să audă câți ani are fiul său, pe care ar vrea să-l căsătorească, pe când el în adevăr venise, cum m'am convins în urmă, ca să câștige în întrebări de credință religioasă, cum sunt cele atinse mai sus, mai multă lumină, deoarece se vedea chinuit de idoieli și nedumeriri, deșteptate în sufletul lui cu ocasiunea disputei despre icoane.

După-ce i-am servit cu informațiunea, ce-mi ceru, despre vîrsta fiului său, părea, că nu e aplecat să plece îndată dela mine, ci că ar vrea să mai întrebe ceva, dar sfiindu-se se uita

¹⁾ Catechis bogat Sibiu 1870 pag. 77.

²⁾ I Petru II. 9.

trist în pământ, gândindu-se poate, cum să înceapă convorbirea sau dialogul, și-i dedei ansă, ca să-și arete indoielele și nedumeririle de credință, ce cum-va ar putea să aibă. Astfel s'a început între noi dialogul următoriu :

Eu: Îți mai aduci aminte, prietene, ce mi-ai zis atunci, când sfârșiram convorbirea despre icoanele, ce le cinstește biserica noastră ortodoxă răsăriteană și pe cari tu ca nazarean le socoteai de idoli păgâni?

Nazareanul: Cum să nu? Ți-am descoperit adecă cumcă părerea, ce o aveam mai înainte despre icoanele religioase, s'a schimbat cu totul chiar prin explicările, ce mi-le ai dat DȚa.

Eu: Vezi chiar această descoperire mă făcuse să sperez tare, că învățătura și praxa bisericii noastre, privitoare la icoane, DȚa ai aflat-o de sigur întemeiată pe învățătura și praxa apostolească și că prin urmare vei părăsi curând secta nazareană, pe care lumea învățată din țerile apusului o numește secta „*baptistă fröhlichiană*” — după urzitorul ei, pastorul calvin „Fröhlich”, de care voi nazarenii de sigur n'aveți cunoștință, — și așa te vei întoarce iar la sinul bisericii mame, care te-a născut duhovnicesc pe DȚa, pe părinții, moșii și strămoșii DȚale până la neamurile cele mai depărtate și pe care părăsindu-o sciu, că ai numit-o casa lui Val, sinagoga lui Anticrist, moara popilor ș. a. cum obiceinesc sectarii vostri a batjocuri, — zic speram, că te vei întoarce în sinul bisericii strămoșilor DȚale, din care ai eșit, dacă nu chiar atunci, cel puțin mai târziu. De atunci însă până azi a trecut cam destul timp, fără să ved ori să aud la DȚa v'ro schimbare. Oare n'ai putea să-mi spuni, cum stă lucrul?

Nazareanul: De când m'am convins din explicările și dovedirile DȚale, cumcă biserica voastră are dreptul să cinstească icoanele, fiind-că ele înfățișează numai persoane și întâmplări biblice sfinte și servesc numai spre zidirea omului și lauda lui Dumnezeu, de atunci am început a mă clătina în credința mea cu privire la unele întrebări și n'am pace, n'am liniște nici ziua nici noaptea. Pentru de a câștiga liniștea și pacea, trebuie să aflu adevărul; iar adevărul, întru cele ce se ating de credință se află numai în cuvântul lui Dumnezeu. Acesta însă se explică — durere — în multe chipuri; căci altcum îl explicăm noi, altcum voi ș. a. m. d. Astfel eu nu sciu sigur, pe care parte este adevărul și de aceea mă tem, să nu cad în primejdia de a primi și crede minciuna în loc de adevăr. Dar la cine să caut o explicare adevărată? Am crezut, că deocamdată mai întâiu la acela, care mi-a vorbit despre icoane cu atâta curățenie de inimă și putere, încât adevărul dela sine mi-s'a impus cu putere, adecă la DȚa.

De aceea Te rog să ai puțină răbdare de a cerceta împreună cu mine, dacă unele obiceiuri din biserica voastră își au temeiul în cuvântul lui Dumnezeu, adecă în învățătura și praxa Domnului Cristos și a a-

postolilor lui, *ori nu?* De sigur te vei mira, că eu ca nazarean caut adevărul chiar la un preot, cum ești DȚa. cecace nazarenii nu fac. Însă mie nu-mi pasa; eu cant adevărul acolo, unde cred, că îl pot afla și dacă l-am aflat, iată mi-am recăștigat pacea și liniștea sufletească; de nu-l voi afla la DȚa, să me ierți a-ți spune, că-l voi căuta în alt loc și așa mai departe până îl voi afla.

Eu: Rugarea ți-o împlinesc bucuros, trebuie s'o împlinesc, pentru că datoriuța, ce am ca învățătoriu al bisericii lui Cristos, ca vestitoriu al evangheliei lui, mă silește la aceasta. Ascultă numai ce scrie apostolul Pavel către Timoteiu în epistoala II-a cap. IV, v. 2: „*Vesteste cuvântul (Domnului) cu timp și fără timp*”; iar la cap II, v. 2: „*Cele ce ai auzit dela mine prin multe mărturii, acestea le incredințează la oameni credincioși, cari vor fi harnici a învăța și pe alții*”. Apoi aceeaș slujbă, ce o avei Timoteiu o am și eu, desî în grad mai mic. Rog pe bunul Dumnezeu să me lumineze cu Duhul său cel sânt, pentru de a-ți putea descoperi în Scriptură și în praxa Domnului și a apostolilor bazele acelor obiceiuri din biserica noastră, cari lecauți, și a te face să găsești adevărul, ce ți l-au întunecat și ascuns misionarii nazareni, când te-au prins în mreaja lor.

Dar te-aș întreba, iubite prietene, pe ce poți tu cunoaște, că ai aflat adevărul, deoarece sectarii vostri sciu să îmbrace minciuna în baina adevărului așa de bine, încât pe oamenii de rând ca DȚa îi orbesc la minte astfel, încât îi fac să jure, că aceea ce spun ei, adecă minciuna, este adevărul?

Nazareanul: Eu deosebesc adevărul de minciună în chipul următoriu: cerc mai întâiu care sunt locurile biblice privitoare la un adevăr de credință, ce îl caut; apoi care este înțelesul cel adevărat al acelor și — dacă acesta se explică în felurite chipuri — cer părerea mai multor oameni pricepuți în explicarea st. Scripturi și astfel cred, că adevărul își bucnesc și mi-se impune dela sine cu putere, cât trebuie să-l primesc și așa mi-am câștigat, ca și corabia bătută de vânturi pe locul mării o anghiră, care nu mă lasă să mă mai clatin incoaci și încolo.

Eu: Bine, acum vreau să aud, prietene, care sunt acele obiceiuri în biserica noastră, a căror basă (temei) ai dorî să afli, că oare se găsește în învățătura Domnului și apostolilor și în praxa lor, ori nu?

Nazareanul: Mai întâiu vreau să te întreb, domnule paroh, *pe ce întemeiază biserica voastră obiceiul ei de a săvârși botezul prin turnare și nu prin afundare, când sciu este, că pe timpul Domnului Isus și al apostolilor se boteza numai prin afundare, ba ce e mai mult chiar cuvântul „a boteza” însemnează „a cufunda”*.

Eu: Pe timpul Domnului Isus Cristos și al apostolilor botezul se săvârșea fără indoială, de regulă, prin afundare. La forma aceasta a ținut și biserica ortodoxă din timpurile apostolilor până astăzi cu atâta tărie, încât în canoanele ei apostolesci, în canoanele sinoadelor ei de atoață lumea și de alocurea, în cărțile ei simbolice

(dogmatice), în cărți de drept canonic, — scurt peste tot se amintesc și vorbește numai de afundarea întreită și numai afundarea întreită se poruncește ca regulă generală.

Nu se poate nega însă, că apostolii au încuviințat și forma turnării sau stropirii pentru casuri extraordinare, de boale, de slăbiciune, de neputință și alte împrejurări, care formă o și folosesc biserica noastră dela apostoli și până astăzi față de cei bolnavi și slabi. Aceasta se poate vedea cu locuri din scrieri, ce ni-au rămas dela învățătorii și scriitorii bisericești din veacurile dintâiu ale creștinătății, în care scrieri cetim, că botezul se săvârșea și prin stropire. Ascultă, ce scrie Ciprian, episcopul Cartaginei (mort ca martir, an. 258) în epistola sa LXIX: „*Stropirea cu apă — zice el — suplinesc baia cea mântuitoare, căci Duhul sânt nu se dă după măsura (apei botezului), ci se varsă deplin asupra credinciosului*“. De aci poți vedea, că încă în biserica veche se făcea botezul și prin stropire și că ea a primit praxa aceasta fără îndoială dela apostoli, cari au încuviințat-o, cum am zis mai înainte, pentru casuri primejdioase, cum sunt slăbiciunea și boalele, ce amenință cu moarte, unde nu se poate folosi afundarea, precum și pentru casuri de natură extraordinară, de care aflăm și în Testamentul nou vreo două, unde pare că tot turnarea ori stropirea a avut loc. Anume cum gândești DTA, că sau botezat acele 3000 de suflete, care în urmarea cuvântării apostolului Petru s'au alăturat într-o singură zi — în ziua a cincizecimii — comunității creștine din Ierusalim, cum povestesc Faptele Apost. la cap II, v. 41? Oare prin afundare, ori turnare, ori stropire? Dacă cugetăm serios la mulțimea aceea de 3000 de suflete și la scurtimea timpului de câte-va oare, siliți suntem a crede, că aici este un cas extraordinar de acele, unde botezul s'a încuviințat și săvârșit prin turnare ori stropire. — Mai departe cum cugeți DTA, că s'a săvârșit botezul, ce l-a primit dela Apostolii Pavel și Sila temnițarul din Filipi cu toată casa lui, despre care asemenea povestesc Faptele apostolilor la cap XVI. v. 25—34. Prin afundare ori prin turnare sau stropire? Dacă cugetăm și aici, că acel temnițar, care voia să se omoare cu sabia de frică, că au scăpat cei legați (Pavel și Sila) din temniță, n'a mai cutezat să iasă din temniță cu cei prinși după mezul nopții (cătră zori) și să meargă afară din cetate la riu, ca acolo să-i boteze prin afundare, — atunci nu ne rămâne alta de cât să credem, că acel temnițar cu toți ai săi fû botezat prin turnare ori stropire fiind și acesta un cas extraordinar, unde sa încuviințat turnarea ori stropirea, chiar după înțelesul arătat mai înainte. Afundarea ar fi fost cu puțință numai, dacă ar fi existat în interiorul temniței un loc, unde să se fie putut face prin afundare botezul amintiților; dar aceasta e greu de presupus. Altcum puterea botezului nu atârna, iubite prietene, dela folosirea unei cantități mai mari ori mai mici de apă, ci dela Duhul sânt care curățește, sântesce, luminează și înoesc în botez; iar

Duhul sânt — după cum și zice Ciprian în locul citat mai sus — nu se dă după măsura apei folosite la botez, ci el se varsă deplin asupra celui ce se botează și prin urmare botezul săvârșit prin turnare ori stropire, la care se folosește mai puțină apă are aceeași putere ca și cel săvârșit prin afundare, la care se folosesc mai multă apă. Dar turnarea, versarea sau stropirea să fie într-o așa cantitate, ca să poată spăla deplin întreg corpul.

Acum, iubite prietene, ceva despre cuvântul „botez“. Cuvântul a „boteza“ este primit în limba noastră din cea grecească și înseamnă fără îndoială a „afunda“, dar în limba originală a Testamentului nou mai are și alte înțelesuri. Pe timpul lui Isus acest cuvânt era o expresiune îndatinată și pentru spălări de tot soiul, cum este d. e. spălarea mânilor, a vaselor și cu deosebire pentru stropiri, ce erau foarte întrebuițate în Testamentul vechiu pentru curățire spre scopuri sante. Pentru a vedea ceace zic, vreau să-ți citez din Testamentul nou câte-va locuri, în care cuvintele „botez, boteza“ (baptismos, baptizein) au și înțelesul de: „spălare, spăla“, ba și „stropi“. Anume evangelistul Marcu la cap VII, v. 4—5 scriind despre Iudei așa zice: „*Și — când vin — din țerg nu mănâncă până nu se botează (baptizontai) și alletele multe sunt, care au primit ale ținea precum botezurile (baptismous) păharelor, a urcioarelor, a căldărilor și a păturilor*“. Evangelistul Luca la cap XI, v. 38 scriind despre fariseul, în casa căruia Isus a prânzit, așa zice: „*Iar fariseul văzând s'a mirat, că nu sa botezat (ebaptisthe) înainte de prânz*“. Apostolul Pavel în epistola cătră Evrei la cap IX v. 10 scriind despre cort zice: „*Și se cuprindea numai în mâncări și beuturi și diferite botezuri (baptismo)*“. În traducerea română a Testamentului nou cuvintele: „se botează, s'a botezat, botezuri“ din aceste locuri citate se află traduse cu cuvintele „se spală, s'a spălat, spălări“. Din aceste locuri, de care ți-aș mai putea cita încă, dacă n'aș crede, că sunt destule acestea, te poți încredința, că cuvântul „botez“ mai înseamnă în limba originală a Testamentului nou și: „spălare“ și „stropire“, care înțeles îl are cuvântul numai când întregul se afundă pentru spălare, ci și când numai o parte a întregului se afundă, se spală ori se stropesce pentru curățire d. e. capul, mâinile ș. a. m. d. Această înseamnăre a primit-o și Românul, fiind-că stropirea cu apă sfințită la sărutarea crucei ei o numesce „botezare“. Precum vezi dar, înțelesul ce are cuvântul a „boteza“ e mai larg decât cum ai crezut tu, că ar fi restrîns numai la ideea afundării.

Nazareanul: Bine, dar dacă apostolii au încuviințat, că botezul în casuri extraordinare de primejdie, de neputință etc. să se facă și prin stropire, atunci întreb: mai poate fi botezul acesta aceea, ce trebuie să fie după învățătura apostolului Pavel, adică închipuirea (simbolul) îngropării și învierii noastre cu Cristos, precum scrie el cătră Rom. cap VI, v. 3—4 zicând: „*Au nu știți, că câți ne-am botezat întru Isus*

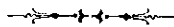
Cristos, intru moartea lui ne-am botezat; împreună cu el ne-am îngropat prin botez intru moarte, ca precum Cristos s'a sculat din morți prin mărirea lui Dumnezeu Tatăl, așa să umblăm noi intru învierea lui Dumnezeu Tatăl, așa să umblăm noi intru învierea vieții? Deoarece închipuirea arătată prin acest loc se exprimă într'un chip corespunzător numai prin afundarea în — și eșirea din — apă a celui ce se botează?

Eu: Înțelesul simbolic de îngropare și înviere a noastră cu Cristos, ce îl dă apostolul botezului, noi îl putem susține și atunci, când numai o parte a închipuirii (lucrării simbolice) se arată în locul întregului, cu alte cuvinte; noaun ne poate fi o închipuire a îngropării cu Cristos și numai acoperirea capului în locul acoperirii corpului înreg cu apă. Așa și urmează creștinătatea în felurite ceremonii; d. e. când zice: *Un cap uns, un cap încoronat*, ca înțelege întreagă persoana domnitorului consacrată și înzestrată cu puterea de guvernare, deși numai capul fu uns și încoronat. Altcum puterea unei lucrări sacramentale nu zace în semnul ei simbolic — în simbolitatea ei, ci în cuprinsul puterii dumnezeiești a ei.

Nazareanul: Eu așa am înțeles, că biserica veche în puterea unei hotărâri sinodale, respingea dela preoție pe acela, care a primit botezul bolnavilor prin stropire. De aci deduc eu, că ea nu ținea botezul săvârșit prin stropire de valid.

Eu: Cine ți-a împărtășit aceasta, nu ți-a predat-o curat și limpede. Canonul 12 al sinodului din Neocesarca din a. 315, căci numai despre acesta poate fi vorba aici, are un temelie intern mai profund, care îl și arată canonul însuș, căci el așa sună: *„Dacă cineva bolnav fiind se va boteza, nu se poate înainta la preoție, căci credința aceluia nu este din convingere, ci din necesitate, afară de ar avea prea mare credință și ar fi prea demn“*. Vezi! aici nu e vorba că botezul bolnavilor nu are putere, ci se arată numai temerea, că celor botezați în primejdie de boala (prin stropire) li-ar lipsi credința și râva creștinească, fiind că au cerut botezul mai mult din frica de moarte decât din convingere liberă și luminată; iar dacă unii ca aceștia dovedeau râvnă și credință, se înaintau fără șovăire la preoție. —

(Va urma)



O surprindere

O surprindere, și încă surprindere cu totul neplăcută ne făcū părintele Sinesie Bistrean. Domnia Sa a publicat în „Drapelul“ o lucrare a sa „Momentul național în cultul divin“, carea cuprinde în sine afirmațiuni și propuneri, ce ieșite din pana unui preot nu le putem caracteriza mai domol decât cu epitetul de: *insanități*. Și astfel de *insanități* se pun pe masa publicului mare prin un ziaru politic serios! E dureros a vedea, când cineva cu mână sacrilegă se atinge în împrejurările timpului de astăzi de învățăturile bisericești, și astfel subsapă la sublimul edificiu, în care neamul nostru românesc și-a aflat scăpare, mân-

tuire sufletească și trupească. Și și mai dureros este, când această mână este preoțească.

Părintele Sinesie Bistrean, se pare, fără multă precauțare a aruncat ideile sale isvorite din multă lectură antibisericească. O zicem aceasta, căci scim, că Domnia Sa cetesce mult, dară se vede, că cetesce numai lucrări străine de biserică, abandonând pe cele bisericești, sau să le numim așa: teologice.

Urmarea? Iată o vedem! Și-a perdit echilibrul și acun voesce să măsure economia mântuirii, economia dumnezeiască, înțelepciunea dumnezeiască cu măsura înțelepciunii false omenesci, cu măsura propriei sale înțelepciuni.

Nu putem scî, este efluxul convingerii lucrarea Domniei Sale, cu carea a debutat, sau e numai un diletantism, efluxul dorinței de a provoca senzație. Și una și alta este condamnabilă. Timpul va arăta.

Fără îndoială, părintele Sinesie Bistrean i-și iubese neamul său românesc, îl doare inima văzând, cum străinii îl copleșesc, îl sărăcesc; și acun ca să-și resbune asupra acelor a iese pe arenă și folosească tot arsenalul său îmbogățit prin cetirea de opuri străine, și sub marca naționalismului lovesce în biserică, lovesce în credință, sau să-i zicem scurt în religione. Dușmanul său, iudaismul, rămâne intact, nici un fir de păr nu i-se clatină de loviturile, ce i-le aplică, dară suferă biserica, suferă aceia, în apărarea cărora s'a sculat, căci le slăbesc convingerea religioasă, le clatină credința, introduce în inimile lor îndoială.

Nu este timpul a combate pe părintele Sinesie Bistrean, pentrucă cestiunea aparține altor factori.

Cugete părintele Sinesie Bistrean serios asupra celor susținute de dînsul și va ajunge la convingerea, că mult a greșit; căci noi suntem de părere, că încă nu a rătăcit întru atâta, încât să nu poată recunoaște, că pe căi greșite a apucat. Și ne vom bucura de cel întors, căci i-și va pune toată silința să repareze în inimile credincioșilor aceea ce a stricat.

Din Bucovina

Cetim în Deșteptarea, că Joi în 7 I. c. s'a ținut o adunare mare convocată de deputații ruteni în Cernăuți. După adunare deputații *Pihuleak*, *N. de Wassilko* și *Dr. Philipponicz* au pornit în fruntea unui număr de vr-o 300 de țărani către palatul reședinței, în depuție-monstră, la I. P. S. Sa Metropolitul. Poliția priuse veste despre intenția Rutenilor și, temându-se de demonstrații, s'a postat înaintea porții dela curtea palatului reședinței oprind intrarea. I. P. S. Sa însă văzând din ferestri deputația a dat ordin, ca să intre în vestibul și s'a pogorit, ca să-i asculte dorințele. Deputatul *Pihuleak* a ținut în vestibul o scurtă vorbire, accentuând între altele nemulțămirea, că I. P. S. Sa nu vrea să „deascultare glasului reprezentanților Rutenilor“ și că se zvonesc „că un dușman al Rutenilor va fi numit vicar arhidiecesan“. I. P. S. Sa a răspuns, că niciodată, în fața ori-cărei mulțimi, nu va putea da alte răspunsuri, decât cele deja înainte pronunțate (că — adevă — Metropolitul la ocuparea pos-

turilor bisericesci are în vedere numai meritul și demnitatea persoanei și nu alte considerante); apoi a pășit între poporenii, întreținându-se cu ei asupra dorințelor particulare parohiene. În urmă I. P. S. Sa a invitat pe domni din fruntea deputației, ca să-i urmeze în saloanele sale. După o jumătate de oară, sosind la vale, deputatul *Pihuleak* a exclamat către mulțime: „Răspunsul este: Nedreptatea, ce am suferit-o până acum, trebuie să o suferim mai departe“. Aceste cuvinte însă au găsit numai foarte puțin resunet.

*

Luni în 13 I. e. n. Asociația clerului gr. ort. a ținut adunarea generală din acest an, în sala de tir la Cernăuț.

Adunarea, compusă din preoți români și ruteni, s'a ocupat între altele și cu năsarâmbele Rutenilor. Protopopul *G. Balmoș* ține un vehement discurs, în care inferază pe nepacincii conducători ai Rutenilor, în deosebi însă pe preoții ruteni, cari țin cu ei. Unanim se ia apoi următorul conclud:

„Adunarea

1) exprimă părerea sa de rău și indignarea, ca deputați și candidați de deputație, cari sunt fii ai bisericii ortodoxe din țară pentru realizarea de planuri pernicioase bisericii și țării rescoală poporul în contra autorității bisericii și după ce au făcut-o aceasta mai înainte în contra păstorilor locali, o fac acum și în contra Arhipăstorului însuși și anume în contra ungi Arhipăstorului, cum l-a dăruit astăzi Dumnezeu bisericii sale;

2) Își exprimă părerea de rău și indignarea, că chiar o parte a preoțimeii, uitând cu totul de demnitatea sa și de datoriile stării și chemării sale, bălăcomindu-se poate și la câștiguri personale nemeritate, se înhamă la carul demagogilor și se face unealtă la respirea bisericii, fără să-și aducă aminte, că va secera odată, ce samănă acum, căci nu sunt păstorii mai mari decât Arhipăstorul lor și adese ori cei ce sapă groapă altora, cad însiși întrinsa;

3) Își exprimă părerea de rău și desaprobară, că o altă parte a preoțimii, care privește din apropiere la aceasta, stă în nepăsare și lasă, ca lupii să între în turmă, în loc ca fiecare să-și facă datoria sa de păstoriu bun și credincios și cu aceasta totodată să-și apere și casa sa de focul, ce vine spre ea;

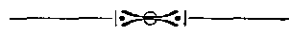
4) conjură pe toți frații, ca în acest timp de pericol al bisericii să-și fie conștienți de marea lor responsabilitate înaintea lui Dumnezeu și a istoriei, să se lipească cu atât mai strins de demnul lor Arhipăstoriu și să asculte numai de glasul Lui, să nu-și pună speranța în oameni, cari voesc cu totul alta ceva decât binele bisericii, ci cu îndoit zel să fie păstori buni și înțelepți ai turmelor lor fără privire la naționalitatea acestora și - - ca unii, ce au să dea sama de sufletele păstorilor săi — în cele ale religiei, ale bisericii și ale fidelității și păcii cetățenești cu toată blândețea, dară și cu toată stăruința, să-i ferească de sfătuitori răi și de încrederea în juruiți și speranțe amăgitoare;

5) Mulțămesc cu venerațiune, iubire și alipire scumpului Arhipăstoriu pentru aceea, că I. P. S. Sa nu se spărie a lua crucea asupra Sa spre apărarea bisericii, al cărei cap este prin voința lui Dumnezeu și prin grația M. S.; roagă pe Părintele cel din Ceriuri, ca să-l întărească, să-i ajute și să-l încununeze cu succes și să-l asigure totodată din partea sa și, precum sperează tare, și din partea masei clerului întreg, de o conlucrare credincioasă, ascultătoare, gata și la sacrificii“.

După încheierea adunării, toți membrii în frunte cu președintele lor, D-l prof. univ. *Constantin Popoviciu*, se prezintă Metropolitului. Președintele într'un discurs cald și bineșimțit exprimând indignarea adunării în contra deplorablelor apucături ale Rutenilor comunită Metropolitului rezoluțiunile adunării.

I. P. S. Sa Metropolitul a răspuns cam următoarele:

Îi pare bine, că vede iubitul cler în jurul său, gata să i stea în ajutor în vremurile grele. Aceasta dă curaj și nădejde. *Dar dacă ar fi rămas și singur nu ar fi apelat la bafoane în timp de pericol, ci s'ar fi dus, ca să pună piept pentru apărarea intereselor bisericii încredințate îngrijirii sale. Cu prilejul demonstrației nu a putut face alta, decât ce a făcut. S'a convins, că poporul este sedus. S'a dus între poporenii, fie-care îi răspundea alta ceva și din aceasta văzută, că poporenii singuri nu șiau de cele ce voesc conducătorii lor. A spus atunci fără încunjur înaintea mulțimii adunate, că nu se poate concede în afacerile interne ale bisericii amestecul de persoane, cari nu au autorizație la aceasta, fie persoane, fie corporațiuni, precum sp. p. al comitetelor comunale în afacerile parohiale. Nici mijlocul demonstrației nu este potrivit nici pentru interesele bisericii, nici pentru a îndupleca pe arhipăstoriu la alte convingeri. Este o procedură aptă a submina ordinea publică și aceasta poate duce numai la anarhie. Nici un sincer fiu al bisericii nu poate tolera, ca ea să fie subminată în existența ei în așa un chip. Au greșit cei cari au înscenat și au dat mâna de ajutoriu, dar să-i ertăm. Poporul cu atât mai mult merită ertarea, cu cât și persoane din clasele culte nu pot distinge urmările și s'au lăsat răpiți de curent. Sperăm însă, că și ele vor înțelege, ce procedură greșită au adoptat, periculoasă pentru existența însăși a bisericii. Dacă lupta s'ar transporta pe strada și în demonstrații atunci ce fac Rutenii astăzi pot face Românii mâne și de suferit numai biserica va suferi, căci loviturile reciproce vor cădea în realitate asupra bisericii. Se resgândească aceasta fiecare fiu al bisericii, de orice naționalitate ar fi, și să ferească biserica de asemenea lovituri.*



Lecțiuni din Religie

2. „Botezul lui Isus“.

*Pentru ce s'erbăm noi Botezul? Ce știți despre s'erbătoarea Botezului? Umblă preotul cu crucea cu botezul, prin case; la biserică se face slujbă, apoi preoții și poporul merg la riu și acolo preotul stropesc (botează) poporul cu apă sântită. Cine se mai botează la noi? Copiii mici după naștere. Isus încă s'a botezat la un riu cu numele *Jordan*. Acolo nu boteza preotul, ci un om sânt cu numele *Ioan*. În ce vrastă a fost Isus, când am vorbit mai pe urmă despre el? Prunc mic, culcat în iesle... Când s'a botezat însă a fost om mare. Ce v'am spus eu, că o făcut Isus, când s'a făcut om mare? A învățat pe oameni să trăiască bine unii cu alții, să nu se certe, să se iubească, pentrucă toți sunt frați și toți au un Tată în ceriuri; pe cine? Pe Dumnezeu. Înainte de a începe să învețe pe oamenii, Isus a voit să se boteze. S'e duse dară la Ioan și se boteză în apa *Jordanului*.*

Cum a fost botezat Isus? Unde și cum se botează copiii mici. La biserică în vasul (columnitră), ce

se află în tinda bisericii. Cum s'a botezat Isus? Ioan îl cufundă în apa Iordanului. Când a eşit Isus din apă şi se ruga la o parte, s'au deschis ceriurile şi Duhul lui Dumnezeu s'a pogorit ca un porumb venind peste dinsul. Atunci s'a auzit un glas din ceriu. Cine va fi vorbit? Dumnezeu. Ce va fi zis Dumnezeu despre Isus? „Aceste este Fiul meu cel iubit“. Pentru ce a zis Dumnezeu vorbele aceste? Ca să arate, că ceea ce va spune Isus poporului, aceea e voinţa lui Dumnezeu. Ce a zis Dumnezeu despre Isus? Că e Fiul Său. Al cui fiu e aşadară Isus? *Fiul lui Dumnezeu.*

Pentru ce s'a botezat Isus? Ca să arate, că de acum încolo va învăţa poporul, vestind voinţa lui *Dumnezeu Tatăl* din ceriuri. Cine a vorbit din ceriuri? *Dumnezeu Tatăl.* Cine se boteza în Iordan? *Fiul lui Dumnezeu.* Cine s'a pogorit din ceriuri peste Isus? *Duhul lui Dumnezeu.* În câte feţe s'a arătat Dumnezeu la botezul lui Isus? În trei feţe. Care sunt acele trei feţe? Cum este dară Dumnezeu? *Dumnezeu este în trei feţe: Tatăl, Fiul şi Duhul sânt.*

Care scie să ne spună, când pomenim noi *numele Tatălui şi al Fiului şi al sântului Duh?* Când ne facem *cruce.* Cine v'a învăţat să vă faceţi *cruce!* Ce ziceţi, când vă faceţi *cruce?* Al cui nume îl pomenim? etc.

Să se arate şi esplice icoana botezului lui Isus.

Din *cântarea bisericească* să se propună: „*Mărire Tatălui...*“ pe gl. 8 dela începutul Liturghiei.

P. Buzera

Varietăţi

Dare de samă şi mulţămintă publică. Mai jos însemnaţii Domni şi Doamne având în vedere înfrumuseţarea lăcaşului dzeesc, au binevoit a contribui cu denariul lor la podirea cu table de ţement a altariului s. mânăstiri „Călugăra“ din Cicolova-montană şi anume din *Cacova*: Ofelia Hubian cu 3 cor., Stefan Lipovan notariu, Ioan Botoş comerciant, Traian Linţa învăţătoriu, Géza Draskoviciu farmacist, Pavel Treicu, Pavel Mătu şi Iova Stancu economi cu câte 2 cor.; Martin Pincu paroh, Ioan Codreanu vicenotariu, George Lerca comerciant, Rista Crenian otelier, Vichentie Sămăilă, Damaschin Pincu, Iova Pupu, Dionisie Pupu, Mihaiu Băzu, Pascu Dragu şi George Ciorogariu economi câte 1 cor.; George Tămaş 80 fil., Iosif Firca, Zenovie Muşa, Iovan Stancu câte 60 fil.; Martin Stancu şi Iacob Raia câte 50 fil.; Gavrilă Brânduşa, Rusu Frenđa şi George Negrea câte 40 fil., d-na preoteasă Vilhelmina Dabiciu 10 cor. la olaltă 42 cor. 80 fil. Din *Vêrşef*: Iovan Filipoviciu şi Nicola Mladenoviciu câte 1 cor. la olaltă 2 cor.; din *Văluig*: George Muntean 1 cor., Petru Bălean, Ioan Muntean şi Parascheva Tismonariu câte 40 fil. la olaltă 2 cor. 20 bani; din *Măidan*: Iosif Liuba pictor 2 cor.; din *Boşniag*: Iuliana Farkas 4 cor. şi Elina Jentner din Oraviţa 1 cor. la olaltă 5 cor. Tot spre acest scop am

primit pe cale poştală dela dl preot Alexandru Guga din Gornia-Liubcova dela mai mulţi credincioşi de acolo 5 cor. 22 fil.; tot de acolo un bun şi zelos creştin cu numele Alexandru Moza, carele de mulţi ani încoaci a cercetat sus amintita biserică a donat pe sama aceeaia un epitrachil roşu de catifea în preţ de 14 cor. Subscrisul îmi împlinesc o sântă datorinţă, când şi pe această cale vin a-mi esprima tributul meu de mulţumită şi profundă recunoscinţă marimonioşilor p. t. donători pentru faptele lor generoase aduse pe altariul Domnului, invocând mila celui Atotputernic, ca să le dăruască viaţă, sănătate, ca şi pe viitoriu să ne facem vrednici de atari fapte nobile, aflând resunct şi în inimile altor creştini evlavioşi. — Valea-Călugărului la 27 Iunie v. 1903, *Valeriu Dabiciu*, preot adm.

† **Papa Leo XIII.** Actualul papă al bisericii romano-apusene a reposat Luni la 4 oare după amiază în etate de 93 de ani

Casuri de moarte. Vineri în 4/17 l. c. după-amieazi a reposat în Domnul şi Duminecă în 6/19 c. s'a înmormântat veteranul preot *Dionisiu Liuba* din Măidan. La înmormântare a luat parte 13 preoţi din jur şi o mulţime de oameni din comună şi jur. Defunctul a fost de 77 ani şi a servit la altariul Domnului 56 ani.

— Duminecă la 6/19 Iulie a reposat în etate de 66 de ani, parohul din Vrani *Iosif Tămăşiel*. Imormentarea a avut loc Marţi în 8/21 Iulie a. e.

— *Elisa Blaşiu* născută *Săcălăzan* după un morb greu şi îndelungat a trecut la cele eterne Mercuri în 9/22 Iulie în etate de 22 ani. Înmormentarea frumoasă, la care a participat multă lume, a avut loc Vineri d. a. Reposata a lăsat în mare jele soţul, părinţii, surorile, socru şi alte numeroase rudeni.

Fie-le şerimă uşoară!

Distingeri. Maiestatea Sa a acordat părintelui *Paul Boldea*, capelan militar cl. I. gr. or. dreptul de a purta crucea de cavaler al ordinului „*Sicava României*“, iar directorului oficiului telegrafo-postal militar din Seraievo, *Dionisie Cimponeriu*, dreptul de a purta ordul turcesc *Medjidie*.

Himen D-l Petru Hertila, funcţionariu la magistratul din loc, şi-a încredinţat de soţie pe D-ra *Matilda*, fiica D-lui *Nicolae Spineanu* din Bogşa-Montană.

În atenţiunea pomicultorilor. Conform rapoartelor sosite la comisariul ministerial de pomicultură („országos gyümölcsészeti ministeribiztos), *recoalta de mere* promise a fi foarte slabă, atât în cele mai multe ţeri europene, cât şi în o însemnată parte a Americii. Din cauza aceasta unele firme comerciale din străinătate s'au adresat deja de pe acum comisariului ministerial, ca să le comunice adresa pomicultorilor, de la cari ar putea să cumpere mere în cvantităţi mai mari. Numitul comisariu recearcă deci singuraticele societăţi şi tovarăşii economice, cum şi pe toţi cei cari se ocupă

cu pomicultura în cadre mari, ca să-i înscințeze (la ministerul de agricultură în Budapesta): cam câta recoaltă de mere cred, că vor avea la toamnă, și din ce soiuri? Pe baza acestor înscințări comisariul va compune un conspect, pe care-l va trimite apoi firmelor comerciale din străinătate.

Pentru suferinzi de ochi. Compatriotul nostru renumitul oculist Dr. Crăinicean aflându-se în prima jumătate a lunii lui August st. n. la familia s'a în Oravița-Montană (pe ogașul bradului Nr 895) este dispus a da sfatul și ajutorul său de specialist celor suferinzi de ochi.

Bibliografie

Anuarul XXXIX al Gimnasiului mare public român de religinca gr. or. din Brașov, al școlii reale și al școlii centrale primare pe al 53-lea an școliaru 1902/1903. Publicat de *Virgil Onițiu*, director. Brașov, Tipografia Ciurcu & Comp., Iunie 1903. Cuprinsul; I. *Partea științifică-literară*. I. Discursuri ocazionale de V. Onițiu. II. Noțiuni generale din istoria literaturii române de N. Sulică. III. Pro memoria: 1. Ion Popca. — Necrolog. 2. Nicolae Puican. — Necrolog. II. *Date școlare*.

Anuarul școlii comerciale superioare gr. or. române din Brașov, pe anul XXXIV al existenței sale. Anul școliaru 1902—1903. Publicat de *Arseniu Vlaicu*, director. Brașov, Tipografia Ciurcu & Comp., 1903.

Tocmai a apărut „*Legea Comunală*“, (art. 22 din a. 1886) ediția a II, edită de *Pavel Rotariu avocat în Timișoara*, revăzută de nou și învâțită cu: a) decisiunile principale aduse din partea supremului for administrativ (Közizgazgatási biróság). b) un extras din legea art. 26 din 1896, și c) un extras din ordinațiunea minist. de int. nr. 126000/1903, despre afacerile interne în oficiile comunele, despre lucrurile private cari le pot săvârși notarii comunali, și despre competențele lor. Opul cuprinde 10 coale de tipariu 8° pe 164 de pagini, constă 1 cor. + 5 fil. postporto simplu de un exemplar, recomandat 30 fileri. Se poate procura deocamdată la autor: P. Rotariu, avocat în Timișoara-Fabric. Cei ce procură mai mult ca 10 exemplare plătite, capătă 20% din preț rabat. — Librării capătă 25% rabat.

XVII. *Programa școlii civile de fete* cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ din Sibiu pe anul școliaru 1902/1903 publicată de *Dr. Vasile Bologa*, director. Cuprinsul: 1 Câteva probleme ale școlii românesce dela noi, de Ion Borcia. 2. Discursuri dela încheierea anului școliaru. 3. Sciri școlare. — Sibiu, Tipariul tipografiei arhidieceșane, 1903.

Prof. Dr. Elefterescu: Despre mama de familie. Conferința ținută în sara de 11 Ianuarie 1903 la Societatea culturală „Familia“. — *Despre căsătorie* plăcerile și suferințele vieții familiare. Conferința ținută la 13 Decembrie 1902. — *Despre prietenie sau amicie.* Tipografia Al. Valescu, Mușătești-Argeș 1903. Prețul unui exemplar 30 bani.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan d'to 23 Iunie a. c. Nr. 2134 B. se escrie licitațiune minuendă pentru repararea bisericii și îngrăditurii acesteia din comuna **Macedonia**, protopresbiteratul Ciacovei, cu prețul de esclamare 2921 cor.

Licitațiunea se va ținea la 27 Iunie (9 August) a. c. la 3 oare postmeridiane în sala școlii confesionale din loc.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% în bani gata ori hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri se pot vedea la Oficiul parohial din loc.

Macedonia la 6/19 Iulie 1903, din ședința comitetului parohial. 1—2 [37]

Ioan Tinca

președ. com. par.

George Margineanțu

not. com. par.

Concurse

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din **Cireșul-Timiș**, protopresbiteratul Lugoșului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecesană.

Emolumentele acestui post sunt:

Salariu în bani gata 600 cor. eventual 540 cor. dacă învățătorul ar folosi 2½ jugere estravilane al căror venit anual este 60 cor.

Pentru lemne 24 cor.

Pentru conferințe 10 cor.

Pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări, unde va fi poftit, 80 fil.

Locuința liberă cu grădină de 800 □ stânjeni.

Alesul învățătorului va avea se poate și agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial, precum și a conduce corul înființând.

Concurenții sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau serbătoare până la espirarea concursului în s. biserică spre a-și arăta dăstăritatea în cântare și tipic; iară concursurile adresate comitetului parohial să le subștearnă P. P. Oficiu protopresbiterat gr. or. rom. în Logoj.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. Cireșul-Timiș la 29 Iunie 1903. 2—3 [33]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterat.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din **Băsești** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumetele împreunate cu acest post sunt :

1. Salariul în bani gata 600 cor.
2. Pentru scripturistică 10 cor.
3. Pentru conferințe 6 cor.
4. Pentru curatoratul școlii 16 cor.
5. Locuință liberă în edificiul școlii.
6. Folosirea grădinei școlii $\frac{3}{4}$ juger și $\frac{1}{4}$ juger estravilan.

Alesul învățătoriu este îndatorat a purta cantonatul în s. biserică și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune socoțile cultului și ale bisericii.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea acestui post comuna nu acordă alesului nici un fel de emolument, da cât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Făget.

Comitetul parohial dorește, cu recureții să se presinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Băsești, în Ianuarie 1903.

[35] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* m. p. protopresbiter.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistoriu diecesan dttto 20 Iunie a. c. Nr. 2340 Bex 1903 se escrie concurs pentru întregirea postului de paroh la parohia de cl. III, din comuna **Valeapai**, protopresbiteratul Bogeșei-Montane cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Dotațiunea :

1. Doaua sesiuni parohiale constătătoare din 87 jugere și 4 jugere 513^o □ islaz comun neîmpărțit.
2. Un intravilan (fără de casă parohială.)
3. Stola usuată.
4. Birul parohial usuat.

Doritorii de-a ocupa acest post au a-și trimite recursele lor instrute conform stat. org. și regulamentului pentru parohii, comitetului parohial prin Prea On oficiu protopresbiteral al Bogeșei-Montane.

Dela recurenți se recere a se presenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în s. biserică, spre a-și arăta disteritatea în cântare și oratorie. însă numai pe lângă prealabila incuviințare a Prea On. Domn protopresbiter, dar nici decum în ziua de alegere.

Valeapai din ședința comit. paroh. ținută în 29 Iunie 1903.

1—3 [36]

Ioan Popoviciu m. p. **Corneliu Crainicescu** m. p.
preot, preș. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu mine *Maksim Popoviciu* protopresbiter.

Numele SINGER a devenit pentru MASINELE DE CUSUT

În urma renumelui universal, pe care și-l-a câștigat fabrica prin lucrare conșciențioasă de 50 de ani, o garanță pentru material escelent și construcție de model. Acosta e motivul, pentru care încercă atât de mulți fabricanți și comercianți a vinde mașini de cusut sub denumirile introduse pe noi, d. e. „Central Bobbin“ și chiar „Singer“. Nu vă lăsați seduși! Întrebați la cumpărarea unei mașine de cusut, dacã e de origine din fabrica noastră și nu Vă mulțămâți cu răspunsuri evasive.

1—1 [34]

Singer Co., Societate pe acții pentru mașini de cusut.

Timișoara-Cetate, Strada Hunyadi Nr. 10.